

4. *Корсунський С. В.* Трансфер технологій у США. — К.: УкрІНТЕІ, 2005. — 148 с.

5. *Г. ван Гинкель.* Университет XXI в.: задачи, проблемы, возможности и менеджмент // Вестник высшей школы (Alma mater). — 2008. — № 1. — С. 41–49.

6. *Донцова Л. В., Косолапова Н. В., Орлова И. Г.* Интеграция образовательных учреждений высшего и дополнительного профессионального образования: модели предпринимательства // Экономика образования. — 2006. — № 2. — С. 5–9.

7. <http://www.mbastrategy.com.ua/>

8. *Животовская И. Г.* Реформа высшего образования в Китае: проблема подготовки кадров // Экономика образования. — 2007. — № 5. — С. 60–69.

9. *Ніна ван Дайк.* Двадцять років ранжирування університетів // Вища школа. — 2006. — № 5–6. — С. 48–66.

Статтю подано до редакції 17.01.10 р.

УДК 330.532:339.9:331.101.3

*А. А. Грищенко, доцент
кафедри міжнародної економіки,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»*

ІНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано інституційні основи економічної безпеки України в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності. На основі оптимального поєднання зовнішньоекономічної відкритості та політики економічного націоналізму запропоновано заходи щодо найбільшого сприяння вітчизняним виробникам і експортерам в умовах інтеграції економіки України до світового господарства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: захист національного виробника, лібералізація зовнішньоекономічної діяльності, національний інтерес, економічна безпека, інституційні основи, експорт, імпорт, Світова організація торгівлі.

В статье проанализировано институциональные основы экономической безопасности Украины в условиях либерализации внешнеэкономической деятельности. На основе оптимального объединения внешнеэкономической открытости и политики экономического национализма предложены меры наибольшей поддержки отечественным производителям и экспортерам в условиях интеграции экономики Украины в мировое хозяйство.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: защита национального производителя, либерализация внешнеэкономической деятельности, национальный интерес, экономическая безопасность, институциональные основы, экспорт, импорт, Всемирная организация торговли.

The article analyses institutional bases of economic security of Ukraine in conditions of liberalization of foreign trade activities. On the basis of optimum combination of the external economic openness and policy of economic nationalism measures are offered to favor national manufacturers and exporters in conditions of integration of Ukrainian economy to the world economy.

KEYWORDS: protection of the national manufacturer, liberalization of foreign trade activities, national interest, economic security, institutional bases, export, import, World trade organization.

Постановка проблеми. Інтеграція нашої держави у світову економіку, позиціонування України у світогосподарській системі вимагають прагматичного дотримання при цьому пріоритету національних інтересів та жорсткого їх захищення, використовуючи можливості євроінтеграційних структур і міжнародних торгових об'єднань, включаючи Світову організацію торгівлі. Ця проблема стає ще актуальнішою з огляду на те, що, як наголошується в науковій літературі, порівняльний аналіз за визначальними чинниками конкурентного статусу країн з урахуванням рівнів економічної безпеки, людського розвитку, науково-технічного та інноваційного потенціалів, екологічної безпеки, інвестиційної привабливості і глобалізації дає підстави констатувати низький конкурентний статус України [14, с. 27].

Аналіз досліджень і публікацій. Питання інституційних основ забезпечення економічної безпеки держави в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності розглянуті в працях вітчизняних і зарубіжних учених ([1; 2; 7–14] та ін.).

Невирішені частини загальної проблеми. На сьогодні недостатньо розкриті питання щодо оптимізації поєднання зовнішньоекономічної відкритості України та політики економічного націоналізму з метою прагматичного дотримання національних інтересів України в сучасних умовах викликів глобалізації.

Метою дослідження є науково-обґрунтована розробка пропозицій щодо вдосконалення інституційних основ економічної безпеки України в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності.

Основні результати дослідження. Ефективна інтеграція України до світового господарства, в тому числі в ЄС, обумовлює лібералізацію зовнішньоекономічної діяльності, яка вимагає формування конкурентоспроможного національного ринку і водночас посилює його відкритість для іноземних суб'єктів господарювання та їх фінансових установ. У цьому контексті вітчизняні вчені обґрунтовано вказують, що відкритість економіки є продуктивною за умови розвиненості національних ринків [12, с. 7–8]. Тому лібералізація зовнішньоекономічної діяльності не може бути єдиним визначальним напрямом зовнішньоекономічної політики країни. Зростання українського виробництва, посилення ролі національних компаній на внутрішньому ринку та зміцнення їхніх конкурентних позицій у глобальному економічному просторі, як свідчить міжнародний досвід, та наукові дослідження [11, с. 21; 9, с. 68] без застосування протекціоністських заходів у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності досягти досить складно. Державна підтримка національних виробників, включаючи селективне уведення протекціоністських бар'єрів для імпорту товарів та послуг, вважається в міжнародній практиці цілком виправданим і навіть необхідним в умовах економічного спаду при структурній перебудові економіки та подолання кризових явищ в її окремих галузях.

Особливо яскраво тенденція посилення економічного протекціонізму шляхом здійснення країнами світу заходів державної підтримки своїх національних виробництв виявилася під час глобального фінансово-економічного шторму 2008–2009 рр. У цей період для стабілізації фінансової і економічної ситуації біль-

шість країн світу надали державну фінансову допомогу приватним банкам та фінансовим і нефінансовим компаніям в окремих галузях реальної економіки, а також прийняли більш жорсткі правила діяльності іноземних корпорацій на своїх територіях.

З метою підвищення внутрішнього попиту на вітчизняну продукцію автопромислової галузі Китай і США в цей період надали державну фінансову допомогу національним виробникам автомобілів у розмірі 82 млрд доларів США, країни — члени ЄС — 12,5 млрд доларів. При цьому, вказані країни направили гроші не лише національним автовиробникам, а й для споживачів, які купують автомобілі вітчизняного виробника. Президент США Барак Обама в якості національної ідеї навіть запровадив гасло «купуй тільки американське!», а американський уряд прийняв програму під назвою «Готівка за автохлам», згідно якої покупцю нового американського автомобіля надається субсидія в розмірі 4,5 тисячі доларів, що дозволило у 2009 році збільшити їхній продаж на 56,4 %. У результаті споживчі витрати, що складають приблизно 70 % ВВП США, підвищилися в цій країні на 3,4 %. За висновками фахівців аналітичної компанії IHS Global Insight вказані заходи у вирішальній мірі посприяли початку відновлення економіки США після фінансової кризи [15, с. 6].

Подібні заходи були вжиті також у Росії і Білорусії. Зокрема, Росія у 2009 році збільшила ставки ввізного мита на імпортні автомобілі на 20–80 %; для стимулювання лізингу й за державними замовленнями урядом виділено державні кошти в розмірі 6,7 млрд доларів США; у цьому ж році набула чинності державна програма підтримки автомобільної промисловості, згідно з якою ставка за кредитами на придбання нового автомобіля російського виробництва знижена до 10 %. Білорусь, у відповідності до указу Президента від 4 квітня 2009 року «Про заходи для розвитку виробництва легковиків», звільнила юридичні особи, які укладають з Міністерством промисловості Білорусі договір про умови виробництва легковиків і автомобільних компонентів, протягом трьох років від сплати податку на прибуток, акцизів, збору до Республіканського фонду підтримки виробників сільськогосподарської продукції, продовольства та аграрної науки в частині обсягу випуску і реалізації автомобілів та компонентів до них білоруського виробництва. Велика Британія надала у 2009 році найбільшим автовиробникам своєї країни 3,2 млрд доларів США; частину у вигляді державних гарантій для отримання кредитів і частину че-

рез Європейський інвестиційний банк на розробку нових, екологічно чистих технологій [3, 5].

Незважаючи на те, що такі заходи згідно офіційної позиції Єврокомісії з питань конкуренції визначені як протекціоністські, Європейський Союз і сам здійснює замасковану протекціоністську політику шляхом нетарифного обмеження імпорту в країни ЄС. З цією метою Європейський Парламент і Рада ЄС затвердили Регламент № 1907/2006 щодо реєстрації, оцінки, дозволу і обмеження хімічних речовин (REACH), який набрав чинності з 1-го червня 2008 р. Згідно вказаного Регламенту, Європейське хімічне агентство (ЕЧА) складає список речовин, поставки яких, у тому числі українських експортерів, дозволено в країни ЄС [16].

Під час виходу із глобального фінансово-економічного шторму 2008–2009 років у багатьох країнах світу також виявилася нова, в певній мірі неочікувана тенденція щодо прямих іноземних інвестицій — інвестиційний протекціонізм [18]. Зокрема, деякі країни ОЕСР ввели контроль за іноземними інвестиціями з метою забезпечення національної безпеки, передбачивши обов'язкове повідомлення урядів країн-реципієнтів про інвестиційні проекти щодо придбання нерезидентами стратегічно-важливих об'єктів; заборону іноземним інвесторам у разі необхідності купівлю часток (пакетів) акцій у статутному капіталі вітчизняних компаній; націоналізацію іноземних підприємств у добувних галузях у деяких країнах Латинської Америки (Венесуела та ін.); у 42 країнах «великої двадцятки» прийняті обмеження або більш жорсткі вимоги і критерії щодо приватних ПІІ у життєво важливих галузях економіки; запровадження державами національних санаційних програм та пакетів державного економічного стимулювання.

Досить широко у світовій практиці використовуються також заходи замаскованого (за Т. М. Циганковою — прихованого) протекціонізму [13, с. 162], що включають: перевагу продукції з високою часткою вітчизняного компоненту в державних закупівлях, особливо при реалізації масштабних державних інвестиційних проектів розвитку інфраструктури; фактичне блокування банківського кредитування закордонних угод; вилучення ПІІ за мотивами національної безпеки при розширеному тлумаченні цього поняття; переміщення протекціоністських бар'єрів на субнаціональний рівень, на який не поширені міжнародні зобов'язання, зокрема, у таких галузях, як держзакупівлі.

Безумовно, інтеграція України до світового господарства, особливо через регулятивну систему СОТ і створення зони вільної торгівлі з ЄС надає нові можливості для розвитку нашої держави через підвищення експортних можливостей вітчизняних виробництв, покращенню ситуації на національному споживчому ринку завдяки посиленню конкуренції з імпортними товарами та поліпшеною інвестиційного клімату нашої країни. Але для реалізації вказаних можливостей необхідна державна підтримка у першу чергу експортних галузей економіки. Саме в стимулюванні державою власного експортного потенціалу вітчизняні науковці вбачають важливий напрямок зовнішньоекономічної діяльності [7, с. 7].

Тому, для того щоб реалізувати позитивний потенціал інтеграції України до світового господарства, особливо в умовах глобальних фінансових економічних змін, українській державі необхідна стратегія такої інтеграції. В її основі повинні бути в першу чергу національні інтереси України, оскільки вони є необхідною умовою економічної безпеки держави [2, с. 229] і полягають, як обґрунтовано доводить А. М. Поручник, в органічному поєднанні власних конкурентних переваг з перевагами міжнародного співробітництва заради забезпечення її громадянам світових стандартів життя [9, с. 29]. Безумовно, що це слід здійснювати шляхом умілого використання принципів і правил міжнародних торговельних та інших організацій. Наприклад, так, як це робить Китай для захисту своїх національних інтересів використовуючи правила СОТ, на що звертає увагу Ю. М. Пахомов [8, с. 543]. Варто зазначити, що Росія, ще тільки готуючись до вступу в СОТ, уже тривалий час здійснює заходи з відстоювання інтересів національних експортерів згідно з правовими механізмами цієї організації та у відповідності до Закону РФ «Про спеціальні захисні, антидемпінгові і компенсаційні заходи при імпорті товарів», прийнятого у 2003 р. [10, с. 18].

Враховуючи міжнародний досвід, вказана стратегія України повинна передбачати, зокрема, вирішення проблеми спрощення доступу імпорту на національний ринок, що обумовлює необхідність запровадження державою механізмів захисту вітчизняних споживачів від низькотехнологічної та небезпечної продукції. З цією метою доцільно забезпечити виконання наступних трьох завдань:

— на міждержавному рівні посилити боротьбу з контрабандою, у тому числі шляхом створення для цього відповідних пра-

вових інструментів: наприклад, українські митні органи на відміну від митних органів багатьох іноземних держав не мають повноважень щодо проведення оперативно-розшукових заходів із-за чого взаємодія між ними не є досить ефективною;

— запровадити на базі інформаційно-комунікаційних технологій реальне встановлення митної вартості товарів, визначення їх якісних характеристик та країни походження; забезпечити оформлення митних процедур шляхом надання декларацій в електронному вигляді, використовуючи систему «Електронна митниця»;

— встановити суворі митні процедури та інформаційно-митний контроль недопущення увезення в Україну продукції, яка не відповідає вимогам українського законодавства щодо її якості та безпеки для споживання, особливо товарів групи «секонд хенд», що становить загрозу національному виробнику та створює негативний імідж країни.

Крім того, для зменшення ймовірних ризиків від лібералізації зовнішньоекономічної діяльності національна економіка України потребує оптимізації державного регулювання ввозу та вивезення капіталу у формі інвестицій. Українське чинне законодавство недостатньою мірою регламентує цей процес. Тому, в умовах дефіциту капіталовкладень всередині країни, доцільно дослідити можливість тимчасового законодавчого обмеження вивезення вітчизняного капіталу за кордон рамками проектів, що сприяють просуванню вітчизняного експорту, наприклад, збутова мережа, переробка української сировини, надання сервісних послуг з обслуговування техніки тощо. Одночасно необхідно звільнити від оподаткування прибутки, який отримано за межами України і спрямовується на розвиток виробництва всередині країни.

Слід також виважено підходити до залучення іноземного капіталу при приватизації державного майна України. Вітчизняні вчені, наприклад, пропонують при приватизації стратегічно важливих об'єктів, зокрема «Укртелекому», надавати перевагу національним інвесторам перед іноземними [1]. На наш погляд, такий підхід хоча і є досить дискусійним, але заслуговує на серйозну увагу і відповідає національним інтересам України та її економічній безпеці, особливо, якщо при приватизації: 1) обсяг вітчизняних інвестицій не менше за обсяг іноземних; 2) в інвестиційних зобов'язаннях передбачені витрати на технологічну модернізацію підприємства, яке приватизується, та дотримання ним у процесі

виробництва міжнародних екологічних стандартів; 3) чітко визначений соціальний пакет зобов'язань інвестора (збереження та збільшення робочих місць; належні умови оплати праці тощо).

Стратегічна політика підтримки та вдосконалення структури вітчизняного експорту повинна бути спрямована на створення інституційних умов для збільшення в ньому товарів і послуг з високим рівнем доданої вартості. Для створення таких умов та їх практичної реалізації необхідно прийняти державну програму з розвитку експортних галузей економіки, в якій передбачити вирішення наступних завдань: впровадити ефективний механізм експортного кредитування та страхування; цивілізованим способом відповідно до міжнародних стандартів вирішити проблему з відшкодуванням експортерам податку на додану вартість; розробку та запровадження чіткого плану урядових дій щодо розвитку інфраструктурного органу міждержавного співробітництва (а ще краще інтеграції до ЄС, СНД та інших міжнародних регіональних об'єднань) з країнами — основними торговельними партнерами України з метою спрощення митних процедур, уніфікації принципів страхування ризиків, здійснення валютного та експортного контролю; оптимізувати доступ національних виробників до імпорتنних ресурсів, необхідних для експортного виробництва шляхом вибіркового скасування імпорتنних тарифів, запровадження процедури відшкодування імпортного мита, розвитку вільних експортних гаваней; посилити економізацію зовнішньої політики держави, зокрема, шляхом забезпечення підтримки національних експортерів на зовнішніх ринках, супроводження на вищому політичному рівні стратегічно важливих для країни експортних контрактів, участі держави у врегулюванні зовнішньоторговельних конфліктів, надання експортерам інформаційно-методичної та правової допомоги у міжнародному економічному середовищі, розширити повноваження місцевих органів влади щодо транскордонного співробітництва; розширити розвиток міжнародного науково-технічного співробітництва з провідними країнами світу, в першу чергу, в галузях космічного та авіаційного будівництва, а також у секторах нанотехнологій та посилити участь національних суб'єктів господарювання у міжнародній виробничій кооперації.

По мірі стабілізації світової економіки після глобального фінансово-економічного шторму 2008–2009 рр., інтеграція України,

зокрема в СОТ, а в майбутньому в ЄС через створення зони вільної торгівлі обумовлюють виникнення та подолання органічно поєднаних із цим певних ризиків:

— подальше спрямування економіки держави в експортну модель розвитку, яка об'єктивно означає випереджаюче збільшення обсягів реалізації продукції національних підприємств на зовнішніх ринках при незначному позитивному впливі на економічну ситуацію в країні;

— погіршення структури експорту завдяки збільшенню його сировинної та низькотехнологічної складової з невисокою доданою вартістю із-за спрощення доступу такої продукції на зовнішні ринки через послаблення або скасування експортних обмежень згідно принципам та правилам Світової організації торгівлі;

— подальше загострення проблеми обмеженості технічних, у першу чергу інфраструктурних, особливо транспортних можливостей національної економіки для забезпечення експортної активності;

— неготовності державних інститутів до послідовного жорсткого захисту інтересів вітчизняних експортерів на міжнародному рівні;

— збільшення товарної маси на внутрішньому ринку низькоякісної, небезпечної для споживачів імпоротної продукції.

Таким чином, членство України в СОТ надає можливість для розвитку експортного потенціалу вітчизняної економіки, але разом з тим створює загрози для національних виробників та споживачів. Тому реалізація національних інтересів нашої країни в регулятивній системі цієї організації як і в цілому інституційна стратегія інтеграції України до світового господарства повинна ґрунтуватися на інституційному підході та наступних засадах:

— щодо імпорту товарів: оптимізація імпортного тарифу, тобто максимальна його деталізація, диференціація ставок мит згідно основним напрямом структурної політики; забезпечення більш широкого застосування технічних бар'єрів, безумовного використання захисних компенсаційних й антидемпінгових мит, а також відповідних заходів на неправомірні дії контрагентів;

— щодо експорту товарів: посилення державними органами економічного стимулювання і фінансової підтримки розвитку експортноспрямованих виробництв; сприяння просуванню української продукції на зовнішні ринки; збільшення у структурі експорту товарів з високим рівнем доданої вартості;

— щодо руху капіталів: удосконалення національного законодавства з питань іноземного інвестування в Україну та українських капіталовкладень за кордоном, забезпечення гарантій його належного виконання на загальнодержавному і місцевому рівнях; здійснення ефективного митно-банківського контролю за імпортними угодами з метою зменшення витоку капіталу з країни.

Крім того, з метою удосконалення інституційних основ економічної безпеки України в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності, необхідно внести зміни до Закону України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 року, оскільки сформульоване в законі визначення «національні інтереси» протирічить Конституції України і міжнародним правовим інститутам, зокрема Гельсінському Заключному акту та Уставу Організації Об'єднаних Націй.

Так, абзац 1 ст. 1 вказаного закону викладений у такій редакції: «національна безпека — захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам».

У свою чергу, чинна редакція абзацу 2 ст. 1 — «національні інтереси — життєво важливі матеріальні, інтелектуальні і духовні цінності Українського народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні, визначальні потреби суспільства і держави, реалізація яких гарантує державний суверенітет України та її прогресивний розвиток» [4].

У той же час, ст. 3 Конституції України проголошує: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визначаються в Україні найвищою соціальною цінністю».

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [5, с. 3].

Таким чином, у Законі України «Про основи національної безпеки України» слово людина підміняється загальним терміном Український народ, а її права і свободи — матеріальними, інтелектуальними і духовними цінностями цього народу, які поставлені на один рівень з визначальними потребами суспільства і держави, що суперечить Конституції України та одному із основних принципів верховенства прав людини над суверенітетом

держави Гельсінського Заключного акту Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 1 серпня 1975 року [6, с. 266], а також принципам Уставу Організації Об'єднаних Націй [17].

Тому, взявши за основу науково-обґрунтоване визначення економічного національного інтересу країни у глобальному вимірі А.М. Поручника [9, с. 29], яке не протирічить конституційному та міжнародному принципам верховенства прав людини над суверенітетом держави, абзац 2 ст. 1 Закону України «Про основи національної безпеки України» необхідно викласти в такій редакції: «національні інтереси — життєво важливі права і свободи людини, гарантії яких визначають зміст і спрямованість діяльності держави і направлені на забезпечення її громадянам світових стандартів життя».

Подібні зміни та доповнення доцільно також внести в інші нормативні акти України, в яких вживається термін «національні інтереси» (Постанова Верховної Ради України «Про концепцію (основи державної політики) національної безпеки України», Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про додаткові заходи зміцнення довіри та безпеки» та ін.), щоб вони відповідали Конституції України та відповідним міжнародно-правовим інститутам.

Висновки. Аналіз науково теоретичних джерел дає підстави зробити висновок, що інтеграція України до світового господарства надає можливості для розвитку експортного потенціалу вітчизняної економіки, разом з тим створює загрозу для національних виробників і споживачів та в свою чергу для економічної безпеки України, тому удосконалення інституційних основ її забезпечення в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності потребує подальшого дослідження.

Література

1. *Гець В.* Я розпоряджався би передусім своїм коштами, а не запозиченими, бо ми вже є жертвою кредитної експансії // Дзеркало тижня. — 7 березня 2009. — № 8 (736).
2. *Глобальний конкурентний простір: Монографія / Кер. авт. колективу і наук. ред. О. Г. Білорус.* — К.: КНЕУ, 2007. — 680 с.
3. *День: Газета.* — 29.10.2009. — № 195. — С. 5.

4. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 року, № 964-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 39. — Ст. 351.

5. Конституція України (зі змінами і доп.). — К.: Атіка, 2006. — 64 с.

6. Офіційний вісник України від 11.02.2005, — 2005. — № 4. — Ст. 266.

7. Пахомов Ю. М., Новицький В. Є., Гура В. К., Крючкова І. В. та ін. Перспективи розвитку українського експортного потенціалу у контексті співробітництва з країнами МАГРИБУ // Перспективи розвитку українського експортного потенціалу у контексті співробітництва з країнами Середземномор'я та Центрально-Східної Європи. Зб. наук. праць №6. НДІ міжнародних відносин НАУ / Гол. ред. — д-р екон. наук В. Є. Новицький. — К., 2007. — 137 с.

8. Пахомов Ю. Н. Феномен «экономического чуда» и положение Украины в условиях глобализационных процессов современности // Цивилизационная структура современного мира под ред. Ю. Н. Пахомова, Ю. В. Павленка. Науч. изд. в 3-х Т., Т.3, кн.2. — К.: Наукова думка, 2008. — 640 с.

9. Поручник А. М. Національний інтерес України: економічна самодостатність у глобальному вимірі: Монографія. — К.: КНЕУ, 2008. — 352 с.

10. Разумнова П. Россия — ВТО: интересы российских экспортеров // Мировая экономика и международные отношения. — 2006. — № 10. — С. 17–23.

11. Татаренко Н. Національна мобілізаційна модель економічного розвитку як відповідь на виклики глобалізації // Зб. наук. праць. — Вип. 48 / Відповд. ред. В. Є. Новицький. — К.: Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, 2006. — С. 15–45.

12. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: Монографія: У 2 т. — Т. 1 / Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручник, Л.Л. Антонюк та ін.; За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка, А.М. Поручника. — К.: КНЕУ, 2006. — 812 с.

13. Циганкова Т. М. Розвиток системи регулювання міжнародної торгівлі // Стратегія економічного розвитку в умовах глобалізації: Монографія. / За ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка. — К.: КНЕУ, 2001. — С. 162.

14. Швиданенко О.А. Глобальна парадигма конкурентоспроможності: імперативи становлення та розвитку. Автореф. дис... докт. економ. наук. — К.: КНЕУ, 2007. — 34 с.

15. Экономические известия. — 30 октября 2009. — С. 6.

16. Regulation (EC) No 1907/2006 of the European Parliament and of the Council // eur-lex.europa.eu.

17. www.un.org/en/documents/charter/chapter1.shtml (Устав Організації Об'єднаних Націй)

18. World Investment Report 2009: Transnational Corporations, Agricultural Production and Development. 281 p., <www.unctad.org/en/docs/wir2009_en.pdf>.

Статтю подано до редакції 23.01.10 р.

УДК 339.137.2

В. М. Столярчук, аспірантка
кафедри міжнародної економіки,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ В СИСТЕМІ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙ

У статті розкрито роль венчурного фінансування в сучасних процесах комерціалізації інновацій як одного з найбільш поширених механізмів стимулювання науково-дослідної діяльності у розвинутих країнах світу. Розкрито еволюцію та сучасний характер венчурного бізнесу, а також оцінено ефективність країнових моделей його організації. Особлива увага приділена аналізу кількісних і якісних параметрів світового ринку венчурного капіталу та обґрунтуванню механізмів розвитку венчурної індустрії в Україні.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: глобальні трансформації, комерціалізація інновацій, венчурний капітал, венчурне фінансування, венчурні фонди, венчурна індустрія, технологічний розвиток.

В статье раскрыта роль венчурного финансирования в современных процессах коммерциализации инноваций как одного из наиболее распространенных механизмов стимулирования научно-исследовательской деятельности в развитых странах мира. Раскрыта эволюция и современный характер венчурного бизнеса, а также оценена эффективность страновых моделей его организации. Особенное